

SISZÁN TŰL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

XIX. évfolyam 59. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1913. március 12.

Olvad a hó a Balkánon

(—a.) Évtizedek óta veszedelem volt az, mikor a hó a Balkán völgyeiben olvadni kezdett. Most ugyan a másfél hónapig tartott béketárgyalások és a háboru új fejezetében is megindult alkudozások után azt reméltük, hogy a hó olvadása után békevirágok nyílnak majd a Balkán völgyeiben is, de mindezek ellenére egészen váratlanul oly erővel ujjult fel a napokban a harci kedv a szövetségesek seregeiben, hogy ismét lángba borult minden és — ami reánk nézve a legfontosabb — veszedelem fenyegeti a nemzetközi helyzetet is, mely fél év óta ugyanis csak hajszálon függött mindig.

Bizonyára erre a hirtelen borusra változott helyzetre vezethető vissza az a gyanus körülmény is, hogy Szentpétervárott napról-napra halogtják a leszerelés megkezdését, vagy legalább annak hivatalos publikálását.

A helyzetnek ezt a veszedelmes változását a balkáni szövetségeseknek megnövekedett étvágya okozta.

Görögország már a decemberi fegyverszünetet sem irta annak idejében alá. Mikor megindult a háboru, Görögország — a megkötött egyezség dacára is, vonakodott megindítani hadseregét. Ugy látszik, nagyon élénken sajtózt még a seb, melyet a tíz év előtti háboruban kapott a töröktől. Mikor azután megkezdte is a háborut, csak úgy immel-ámmal ment az. De mikor látták, hogy a török ellenük nem is küld sereget, csak a bolgárok ellen, akkor ők lettek egyszerre a legvittezebbek. Ellenállásra nem találván, foglaltak derüre-borura. Sza-

lonikibe (ahol 52 ezer zsidó lakik) kardcsapás nélkül vonultak be, — Janinával ellenben nem birtak. És éppen ezért nem irták alá a fegyverszünetet. Most már elérték ezt a céljukat is, bevették Janinát, mely pedig Dél-Albánia fővárosának volt kiszemelve.

A nagyhatalmak nem tiltakoztak ellene s ez volt a veszedelem oka. Mert ebből Montenegró azt következtette, hogy ő is elfoglalhatja Észak-Albánia fővárosát, Skutarit. De mert magában nem bír vele, segítséget kért Szerbiától. A szerbek aztán nemcsak Skutari alá küldtek sereget, hanem Durazzó felé is, hogy megtelepedhessenek az Adria partján.

Innét fenyeget aztán minket is a háboru veszedelme. A német világ-lap, a Kölnische Zeitung, nem habozik megírni, hogy Szerbia magától nem merné ezt tenni, hanem a Néva partjáról dirigálják, orosz kéz munkája ez és levonja belőle a távolabbi konzekvenciát is, hogy bárhol törjön is kia háboru, ezért Németországnak Franciaországgal kell leszámolnia.

Ebből pedig az következik, hogy nekünk két határon kell minden eshetőségre készen lennünk — délen és északon.

Olvad a hó Balkán völgyeiben — olvad vele a béke reménye.

A háboruról szóló tudósításaink a következők:

A leszerelés.

Bécs, márc. 11.

Hir szerint Giers bécsi orosz nagykövet a Bécs és Pétervár között folyó tárgyalásról nagy meglepéssel nyilatkozott. A múlt

héten várt kommuniké a leszerelésről azonban csak a helyzet tisztázódása után fog megjelenhetni.

London, márc. 11.

A lapoknak jelentik Pétervárról, hogy az orosz határon eddig egyetlen katonát sem bocsátottak el.

Janinát elárulták.

Konstantinápoly, márc. 11.

A kormánynek bizonyítékai vannak arra, hogy Janina árulás következtében esett el. Esszád basának módjában állott volna, hogy a parancsnoksága alatt lévő 35.000 embert megmentse, vagy úgy, hogy idejekorán szabad elvonulást biztosított volna seregének vagy pedig keresztül törni igyekezett volna az ellenséges hadseregen. Esszád basát valószínűleg haditörvényszék elé fogják állítani.

Bolgárok és görögök harca.

London, márc. 11.

Szófiából jelentik, hogy a Szeresztől délre lévő Negrica mellett bolgárkatonák megtámadták a görög csapatokat, amelyek ezt a tisztán bolgár várost meg akarták szállni. Vegyes bizottságot küldtek ki az eset megvizsgálása végett.

Hir Drinápolyból.

Konstantinápoly, márc. 11.

Sükri basa azt táviratozza Drinápolyból, hogy elesége bőven van, a városban teljes a rend és hogy járványos betegség nincs.

A török kormány válsága.

Konstantinápoly, márc. 11.

A nagyvezir megcáfolta ugyan a kabinet lemondásáról szóló híreket, de beavatott körökben tudják, hogy a kormány napjai megvannak számlálva. A szultán koalíciós kabinetet akar kinevezni, melynek élére Hilmi pasa, a jelenlegi bécsi nagykövet, vagy pedig Hakki pasa, Törökország londoni delegátusa fog állani. A kabinetben a liga és komité emberei egyaránt tárcát vállalnak.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

A békebontó.

Bécs, márc. 11.

A „Kölnische Zeitung“ Békebontó című cikke, mely egész nyíltan foglalkozik a német-francia háború lehetőségével, óriási fel-tűnést keltett Berlinben és Bécsben. A berlini tőzsdén ma érezhető volt a cikk hatása és a vezető értékek mind jelentékenyen eső-kentek. Berlinben mindenki azt kérde, hogy a cikk a német kormánytól ered-e és várják, hogy valami hivatalos kimagyarázás fogja követni.

Szerbia új háboruja.

Bécs, márc. 11.

Minden oldalról megerősítik, hogy a belgrádi hivatalos körökben sem tagadják, hogy Szerbia harmincezer embert küld az albán területre. Ez a tény annál is inkább aggasztó, mert különféle jelekből megállapítható, hogy itt nemcsak a Szkutarit ostromló montenegrói seregek, hanem elsősorban a szerbek albán pozíciójának megerősítéséről van szó. A segítőcsapatok zöme ugyanis az albán tengerparton, különösen Durazzo körül nyer elhelyezést, a mi azt jelenti, hogy Szerbia meg akarja vetni lábát az Adria partján és ezzel provokálni, vagy a legjobb esetben befolyásolni akarja a nagyhatalmakat. Mint-hogy pedig Asquith angol miniszterelnök tegnap Európának és így a balkáni államok-nak is határozottan tudomására hozta, hogy az albán tengerpart-kérdés véglegesen eldön-töttnek tekintendő, Szerbiának ez a legújabb akciója a hatalmak egyöntetű határozatával a legélesebb ellentétben van.

Az ellenzék gyűlése. Az ellenzéki pártok intéző-bizottsága ma délelőtt 11 óra-kor a néppárt körhelyiségében értekezletet tartott. Az értekezleten a párt vezetési közül megjelentek Apponyi Albert gróf, Kossuth

Ferenc, Justh Gyula, Zichy Aladár gróf, Mezőssy Béla, Szentiványi Árpád, Bakonyi Samu és később Vázsonyi Vilmos dr. Az értekezlet egyrészt a házszabályok revíziója dolgában és az ellenzéknek a revízióval szem-ben követendő magatartását vitatta meg, másrészt az általános politikai helyzet egyéb kérdéseiben az ellenzéki pártok küzdelmei-nek további mozzanatait tárgyalta.

A csütörtöki városi közgyűlés.**Mit tárgyal a város?**

Nagyvárad város törvényhatósági bizott-sága hoinap, csütörtökön tartja rendes havi ülését.

A tanácskozás valószínűleg véget ér egy nap, mert van ugyan néhány fontosabb ügy felvéve tárgyalásra, de a színház bérletétől eltekintve, alig találunk olyan ügyet a tárgy-sorozatban, amely hosszabb vitára adna alkalmat.

A Szigligeti színház bérletének kérdése mindjárt a gyűlés elején kerül szőnyegre.

A városi tanács, tudvalevőleg azt javasolja, hogy a színházat pályázat mellőzésével újabb három évre Erdélyi Miklós szin-igazgatónak adja ki. Ennél a pontnál élénk és erős vita lesz, mert egyes törvényhatósági bizottsági tagok minden áron a nyilvános pályázatot akarják rá erőszakolni a vá-rostra.

Vita lesz bizonyára még a Rimanóczy-alap kezelésének kérdésénél, a Pável-utca meghosszabbításának ügyében és az egy-huzamban való elemi iskolai oktatás kér-désénél.

A tárgysorozat különben a következő:

1. Polgármester havi jelentése. 2. A ke-reskedelmi m. kir. miniszter leirata az ál-lami fa- és fémipari szakiskola felállításá tárgyában. 3. A tanács javaslata a Szigligeti

színháznak bérlet útján lenndő értékesítése tárgyában beadott indítványra vonatkozólag. 4. A tanács előterjesztése a községi polgári leányiskolánál szervezett két segédtanítónői állásnak rendes tanítónői leendő átszervezése iránt. 5. A tanács jelentése a Rimanóczy-alapítvány kezelése tárgyában. 6. A tanács javaslata a Pável-utca meghosszabbítása tár-gyában. 7. A tanács előterjesztése a tüzoltó tolólétra beszerzése tárgyában megtartott ár-lejtés eredményéről. 8. A tanács a vízveze-téki csőhálózat kibővítésére vonatkozó árlej-tés eredményét javaslata kapcsán beterjeszti. 9. A tanács javaslata a város szabályozási terveinek felülbizárlására alakítandó bizottság megválasztása tárgyában. 10. A tanács ja-vaslata a Tátray és társa vasöntőde és gép-gyár r.-t. részére adott kedvezmények ellené-ben megállapítandó kikötésekre vonatkozólag. 11. A tanács a polgári iskolai helyettes ta-nítónők havi illetményeinek megállapítása tárgyában hozott iskolaszéki határozatot ja-vaslata kapcsán beterjeszti. 12. A tanács elő-terjesztése a Pece patak beoltozása folytán nyitott új utcának Dr Várady Zsigmond ne-vére leendő elnevezése tárgyában. 13. A ta-nács előterjesztése Fodor Mártonné tartás-díjában Fodor Márton fizetéséből előlegezett összeg leírása iránt. 14. A tanács előterjesztése Bodnár Józsefné, Csesztivó intézetbeli gond-noknő terhén nyilvántartott 105 K. előleg törlése iránt. 15. A tanács előterjesztése Majeresik Fe-renc volt városi irnok terhén nyilvántartott elő-leg törlése iránt. 16. A tanács előterjesztése Ragány János volt városi főszámvevő ter-hén nyilvántartott előleg törlése iránt. 17. A tanács előterjesztése Sztarill János volt vá-rosi árvaszéki ülnök terhén nyilvántartott előleg törlése iránt. 18. A tanács javaslata kapcsán beterjeszti Láng József törvény-hatósági bizottsági tagnak a kormányhatósá-gok által a vidéki ipar rovására gyakorolt központosítási rendszer megszüntetése tár-gyában beadott indítványát. 19. A tanács Moskovits Adolf és neje által tett felsőipar-iskolai jutalomdíj alapítvány oklevelét jóvá-hagyás végett beterjeszti. 20. A tanács elő-terjesztése Tomszeng Adolf özvegye által tett alapító oklevél tárgyában. 21. A tanács javaslata Tax Ádám és neje kártalanítási ügyében (névszerinti szavazás). 22. A tanács javaslata Gábris Károlyné kártalanítása tár-

Keresztény tanító a keresztény sajtóakcióban.

Irta Szabados Pál.

Hiába tagadják ellenségeink, igenis a kereszténység, a katholicizmus volt az, amely kulturát, a kulturának irodalmat teremtett Magyarországon. Nem is kell ezt bővebben magyarázgatnunk, akik csak a legkisebb mérvben is tamáskodnak ebben a megdön-tetetlen igaz tényben, lépjenek be egy kath-olikus templomba. Lelket felemelő áhitatos zene, a költészet búbajos zsolozsmái, a mű-vészi képzeletet kellemesen érintő festmé-nyek, a szobrász művészet remekei, a kultu-rának ezek a műkincsei mind mind feltalál-hatók e szentelt falak között.

Igenis a kereszténységgel egy időben lé-pett be hazánkba a kultúra. Keresztény pap-pok voltak a magyar nép első tanítói, a kath. templomok mellett épültek az első iskolák. A keresztény papok voltak, akik tollat for-gattak, irodalmat kultiváltak s ringatták a csecsemő magyar művészet bölcsőjét.

De nemcsak réges-régen volt ez így, ha-nem így van ez manapság is. Tetemes anyagi

áldozatokkal istápolja ma is az egyház féltve őrzött kincseit: a különböző foku iskolákat, melyekben a keresztény szellemű világi ta-nítók éppen oly lelkesedéssel és ügyszeret-tel teljesítik apostoli, kulturális munkájukat, mint az első keresztény papok vagy a mai kor egyszerű, de képzett szerzetesei és szer-zetesnői. Manapság is a kereszténység a zászlóvivője minden kulturális mozgalomnak. Manapság is a kereszténység halad legelől, vezet mindenkor azon az uton, amely ut az irodalom, a művészet, a felvilágosodottság kincses szigetére vezet. Manapság is dajkáló édes anyja a kereszténység minden új, de becsületes, tisztos kultúrtörékvésnek, műve-lője minden szépnek, minden nemesnek, a hamisítatlan tudománynak.

Akadnak azonban ma is, mint minden időben álpróféták, akik megmagyarázhatatlan okokból, elfogultságból, irigységből, avagy egyoldalú, felületes műveltségük, képzettségük folytán nyílt vagy alattomos ellenségeivé szegődtek a kereszténységnek s így minden szépnek, minden mocsoktalan előrehaladás-nak. Csákányokkal támadnak a kultúra szent templomára, hogy annak romjain felépíthessék az erkölcselenség patkányfészkeit. De

ezen az erős sziklafalakon eltompulnak a faragatlan csákányok durva ütése, mert az igazi szép a művészetben, az idealizmus a költészetben, az erkölcs és igazság a köz-életben megdönthetetlenek maradnak, ha a pokol minden ördöge támadna is reájuk.

Mi keresztény tanítók hisszük és valljuk ezeket az igazságokat. Hisszük és valljuk, hogy a mi hivatásunk magasztosan embe-ries, Istentől származó. Nekünk kell azért elsősorban fölverteznünk magunkat, hogy bátran szembeállhassunk a külbehátásokkal, a rombolni, a pusztítani akaró csákány-ütésekkel. Résen kell lennünk a nagy váro-sok zürzavaros tömkelegeiben éppen úgy, mint a csendes kis falvak bogárhátú, mus-káltis házai között.

Miránk keresztény tanítóokra háramlott át őseinknek, — a kultúra apostolainak — ez a nagyfontosságú missziója. Nekünk ta-nítóknak kell lennünk, nemcsak az iskolák falai között, hanem kint az életben is, hol az erkölcsös életnek, a családi békének, a tűzpróbát régen kiállott valódi tudományos-ságnak oly sok ellensége igyekszik megdön-teni azt, amit évszázadokon át fölépített a kereszténység. Az újabb időkben különösen

Bőjti idénycikkek

étolaj, conservált halak, sajtok, Liptói és székely tömlő turó, friss teavaj, friss és aszalt gyümölcsök, főzelékek.

Húsvétra

Prágai és Kassai sódar, legfinomabb fajkavék, tisztán kezelt fűszerárak, pezsgő, csemege bor, cognak, francia, orosz és lengyel likőrök, dús választékban.

Mezey János és Társa cégnél Nagyváradon, Szent László-tér és Teleki-utca sarkán.

gyában (névszerinti szavazás). 23. A tanács Stiedl Rezsóné kártalanítási ügyében felvett egyezségi jegyzőkönyvet jóváhagyás végett beterjeszti. 24. A tanács javaslata Bródi Samu fakereskedő által fatelep bérletre tett ajánlatra vonatkozólag. 25. A tanács előterjesztése a Gyermek tanulmányi társaság által az elemi iskolákba az egyhuzambani tanítás tárgyában beadott indítványra. 26. Szlany Péter és Tardi Antalné szerződés átruházás s meghosszabbítás iránti kérelmére vonatkozó javaslatát a tanács beterjeszti. 27. A tanács előterjesztése Olasz Duró János nyugalmazott rendőr özvegyének halotti negyed kiutalás iránti kérelmére. 28. A tanács javaslata Altmann Sámuelnek a község kötelékébe leendő felvétele tárgyában. 29. Poyvár Dezső árvaszéki ülnök 3 havi szabadságidő engedélyezés iránti kérvénye. 30. Szegedi Imre fogyasztási adóhivatali eljáró 3 havi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye. 31-32. Fizetési előleg iránti kérelmek.

Nagy-Várad, 1913. márc. hó 10.

Borás Ferenc,
főjegyző.

Az új kórház sorsa.

Ismét felírják a miniszterhez.

Pár nappal ezelőtt leirat érkezett a belügyminisztertől az új kórház terveire vonatkozólag. A leiratban a miniszter az eredeti terveknek lényeges módosítását rendelte el. Így több fontos tervet kisebb méretűnek állapított meg. Az ügygyel tegnap foglalkozott a kórházi választmány Fráter Barnabás alispán elnöke alatt. Az előadói tisztet Balogh Elemér főjegyző látta el.

Az ülés megnyitása után a miniszteri leiratot ismertette az előadó.

Fráter Imre igazgató-főorvos sajnálattal veszi tudomásul, hogy a miniszter éppen a legfontosabb termék méreteinek redukálását írta elő. Ez az intézkedés mindenkit lehangolt és a tulajdonképeni célt nem szolgálja. A vármegye ugyanis mikor elhatározta az új

kórház felépítését, azt célozta, hogy jó ideig ne kellessen pótlásokat eszközölni. Az új kórház évszázadig volna hivatva szolgálni feladatát. Ha azonban ép a legfontosabb terméket veszik kisebbekre, úgy ez a cél nem lesz elérve. Javasolja, hogy újra írjon fel a vármegye a miniszterhez, hogy az eredeti terveket hagyja jóvá és kérje, hogy az ötszáz ezer korona államsegélyt adja meg.

Fetszer Antal úgy találja, hogy ezzel a felirattal csak az ügy szenvedne, mert ismét kitolnák a kórház felépítését. A mai viszonyok között főcél, hogy minél előbb felépítsék a kórházat.

Wallner Ödön: A mai pénzügyi viszonyok között a vármegye amúgy sem kap pénzt az építkezésre, tehát fölírhat a vármegye, mert addig, míg a pénzügyi viszonyok javulnak, ismét lejöhét a miniszteri intézkedés.

Móricz Ernő dr Fráter Imre álláspontjára helyezkedik, mert Biharvármegyének nagyszabású kórházra van szüksége. Az államsegélyre vonatkozólag megjegyzi, hogy erre most nem lehet kilátás, mert a miniszter ép a napokban utasította el Margita kérelmét, pedig ott 75.000 korona támogatásról volt szó. Érthetetlen különben, hogy a miniszter úgy szűkmarkuskodik ép most, amikor a költségvetésben kórházi célokra 13 millió korona van felvéve.

Korbély József azt hiszi, hogy valami miniszteri mérnök akar kedveskedni a megtakarítással a miniszternek.

Fráter Imre: Ugy találja, hogy a miniszter az utóbbi időben érthetetlen animozitással viseltetik Biharvármegyével szemben. Bármit határoz a vármegye, a miniszter állandóan akadékoskodik. A kórház dolgát nagyon felületesen intézte el a miniszter.

A bizottság végül is a felirat mellett foglalt állást és Fráter Imre javaslatát fogadta el.

Bármily indokolt is a bizottság határozata, mindazon által nem találjuk helyesnek, mert ezzel ismét azt látjuk, hogy ez a roppant égető kérdés ki tudja meddig lesz megoldatlanul.

A mai kórház már nem képes feladatának eleget tenni. A vármegyének föltétlenül gonoszkodnia kell, hogy minél előbb felépüljön a kórház.

A „Nagyvárad-vidéki róm. kath. Néptanító Egylet” közgyűlése.

Tegnap tartotta a „Nagyvárad-vidéki róm. kath. Néptanító Egylet” közgyűlését. Hosszú, több esztendő szünet után ismét a működés terére lépett s biztató reménységgel tekint a jövőbe, hogy munkálkodása mélyebben járó nyomokat fog hasítani a kath. tanügy s általában a kultúra rögs földjén.

A gyűlésen jelen voltak: Dr Vueskics Gyula tb. kanonok, esp. plebános, P. Hencz Aurél kapr. házfőnök, Heilinger József tan. képezd. igazgató, Bröstel Lajos margittai esperes-plebános, Hazay Gyula ujjalotai plebános, Balogh Károly közs. isk. ig., a Bihar-megyei Általános Tanítóegyesület elnöke, Koresmáros László, a Biharvármegyei Általános Tanítóegyesület főjegyzője, a helybeli kath. tanítói kar és képezde tanári kara, s a vidéki kath. tanítóság elég szép számmal.

A gyűlést szentmise előzte meg a várad-olaszai plebánia templomban, mely után a Kath. Kör nagytermében a Himnus eléneklése után Stark Gyula alelnök tartalmas beszédben nyitotta meg a gyűlést s indítványára gróf Széchényi Miklós püspököt feliratilag üdvözölték.

Napirend előtt Balogh Károly tolmácsolta a Biharvármegyei Általános Tanítótestület üdvözlését az ujonnan működésbe lépett tanítótestületnek.

Ezután a tisztújítás következett.

Egyhangulag választotta meg az egyesület új elnökét, dr Karácsonyi János kanonokot, a kath. tanítóság régi jó akaróját s bizottságot küldött érte, kérvén az elnökség elfogadását. Riadó éljenzés fogadta, mikor a terembe lépett és Stark Gyula ig. tanító lelkes beszédben üdvözölte és kérte, hogy azzal a szeretettel és jóakarattal, melylyel eddig viseltetett a tanítóság iránt, vezesse ezt az új életre kelt egyesületet.

Dr Karácsonyi János szeretetteljes beszédben jelentette ki, hogy az elnökséget elfogadja s következett a tisztújítás további megejtése. Egyhangulag lettek megválasztva az új tisztviselők.

a szemeten termelt sajtótermékek, a pornográfia terjedtek el olesó pénzért, sőt igen sokszor teljesen ingyen a nép között. Ezek a sajtótermékek tele vannak mótellyel, a fogékony lelkeket gyorsan fertőző átkos bacilusokkal, melyek lassankint hatalmukba kerítik, elpusztítják a közéletet fenntartó szervezetet, melynek pedig hivatása volna, hogy az ország központjaiba egészséges tiszta vért és egészséges szellemet szállítson. Bizonybizony mi, akik hivatásunknál fogva össze vagyunk forrva a nép szívével, sajnos látjuk azt a romboló munkát, melyet ellenségeink csodálatosan bámulatos eredménnyel végeznek. Ahol ezelőtt a vallás-erkölcs és hazaszeretet szellemtermékei oly nagy keresletnek örvendeztek, ott ma — sajnos — a pornográfia hódított teret. S miért van mindez így? Azért, mert ennek a ferde irányzatnak vannak fanatikus terjesztői, agitátorai, akik a legaljasabb fegyverektől sem riadnak vissza, csak hogy megalapíthassák pokoli birodalmukat. Azért van ez így, mert mi tanítók, a nép nevelői, vezérei, a szellem munkásai, az emberi arany-jellem megedzői és hajlító bünyös közönnyel, ölbetett kezekkel néztük a vásári irodalom mozgó vigéceinek

aknamunkáit. Rideg nemtörődömséggel tűrtük, hogy boldog családi körökben, ahol nem is olyan régen a kandalló felszított tüze mellett gyönyörködve olvasták Vörösmarty Szép Ilonkáját, Petőfi János vitézét, Jókai, Jósika bübajos regéit, Czuczor, Mindszenty, Arany, Tompa vallásosságra, törvénytiszteletre és hazaszeretetre buzdító költeményeit, ott ma a Bogár Imrék, a Sobri Jósikák, a Rózsa Sándorok, a Rinaldók betyártörténetei, a kívándorlásra, az internationalizmusra, a törvényes jogrend felbontására, a vallástalanságra, gyűlölködésre esábitó féreművek forognak közkezen.

Legyünk azért résen keresztény tanítók! Szent kötelességünk, hogy kezünkbe vegyük a tisztas sajtó, a tisztas irodalom zászlaját s önzetlenül, ideális lelkesedéssel álljunk be keresztis taborába. Tehetsége szerint, ki a talláral, ki a nép közötti agitálásával támogassa azt az irodalmat, melynek célja fentartani, fejleszteni, megvédeni Szent István népének, Mária országának erkölceseit. Nézzük meg ellenségeinket, mennyire felismerték ők a sajtó hatalmát s mennyire iparkodtak és iparkodnak azt mindenféle eszközzel monopolizálni, mert a betű öl, a betű éltet, a betű pusztít vagy gyarapít.

Nekünk, tanítóknak tudnunk kell, hogy milyen olvasmányok vannak leginkább elterjedve a nép között, hogy milyen olvasmányokat rejteget a mester-gerenda avagy a tulipántos láda-fia. Ki kell puhatolnunk, hogy mily irányban van megrontva a nép erkölcsi érzülete, hogy aztán mint egy mütörvos tapintatosan, fájdalom nélkül, észrevétlenül kivághassuk, begyógyíthassuk azt a kelevényt, melyet a tisztességtelen sajtó, az erkölestelen irodalom ejtett orozva lelkületén. Az orvos is, csak miután betegének diagnózisát megállapíthatta, a betegség, a baj okát kifürkészte, kezdheti meg a gyógyulás sikerének reményében orvoslását a baj, a betegség okának természetes folyamánaként. Az egészségtelen sajtó okozta rákfénét becsületes irányu sajtó-termékek terjesztésével, a félrevezetett beteg kedélyeknek tisztis irányba való terelésével lehet gyökeresen orvosolni. Adjunk olyan olvasmányokat a nép kezébe, melyekből erkölcsöt, felebaráti szeretetet, törvénytiszteletet, szorgalmat s munka iránti lelkesedést merít, melyek pihenő óráikban szórakozva tanítják, szívüket, lelküket nemesítik. Nem is nehéz ma már ez a feladatunk. Hála

Valódi Mauthner-féle gazdasági, vetemény és virágmagvak
hatóságilag megvizsgálva, ólomzárolt zsákokban, legjutányosabban
Mezey János és Tsa cégnél Nagyvárad, Sz. László-tér, Teleki-u. sarok
Telefon 249.

Számbovovszky Rezső pénztárosi jelentése után Szabados Pál váradújvárosi róm. kath. tanító olvasta fel értekezését „Keresztény tanító a keresztény sajtóakcióban” címmel, melyet lapunk más helyén közlünk.

Számbovovszky Rezső várad-olasz tanító előadást tartott A tanítói fizetésrendezésről és a nyugdíjtörvény revíziójáról.

A fizetésrendezésre vonatkozó határozati javaslata, melyet a tanítóegylet egyhangulag elfogadtak:

Kívánja a tanító-egylet, hogy a nem állami tanítók fizetése és lakbéré teljesen azonos legyen az állami tanítók összes javadalmával és lakásbérével.

A kántori fizetés ne számítassék be a tanítói fizetésbe. Ahol a kántortanítói fizetés elválaszthatatlan, ott az állam az iskolafenntartók külön 100 K tanítói fizetés biztosítása ellenében a kántortanítói fizetését egészítse ki. Ha a kántortanító lakása kifejezetten a kántorság után jár mint a tanítónak államségellyel külön lakásbér biztosítsák.

Azon kántortanítók, kik külön osztálylyal nem bírnak — de iskolájukról a tanterv szerint előírt órákban éneket tanítanak — szintén vétessenek fel a nyugdíjintézet kötelekébe.

A további kívánságokra csatlakozik az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács Memorandumához, melyet annak elnöksége a f. é. január havában terjesztett be a kultuskormányhoz s a további akcióra felkéri az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsot.

A nyugdíjrevízióra vonatkozó elfogadott javaslata a következő:

A nagyváradi vidéki r. kath. tanítóegylet az állami alkalmazottak, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátására vonatkozó 1912. évi LXV. t.-c. előnyeit a tanítókra is alkalmazni kívánja s annak végrehajtására felkéri az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsot.

A tanítói közgyűlés napi és fúvardijára — az alapszabály módosításra — az Orsz. Kath. Tanítói Segély alapra és a két egyházmegyei testvéregyesület egyesítésére vonatkozó indítványok elfogadása után a közgyűlés a Szózat eléneklésével véget ért.

Ezután a Rimanóczy étteremben közös ebédre gyűltek össze, melyen számos tósz hangzott el. Szeretettel ünnepelték az új elnököt és a megjelent papságot s hangulatos

jó kedvvel maradtak együtt míg csak kitart vagy a hivatalos kötelesség, vagy a vonatindulás távozásra szólított.

Március 15-iki ünnepélyek.

Az olasz községi polgári leányiskola a dr Tóthné alapítvány céljaira március 15-én, délelőtt 11 órakor a Tisza Kálmán-téri iskola tantermében hazafias ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő:

1. Himnusz.
2. Előszó. Antologia magyar költők műveiből. Előadják Mihelfi Magda (tavasz nem-tője.) Örömi Leona, Friedländer Julia, Klármann Rózsi, Fried Erzs, Szathmáry Böske és Boros Erzs virágok. Arlow Anna, Sztaho Lenke, Sztaho Margit, Marjalaki Mária, Szücs Zsuzsika, Fenyvesi Margit, Feinsilber Leona, Erdélyi Mária, Weisz Edit és Horváth Klára magyar leányok.

3. a) Régi magyar dal. Két zongorán 8 kézre: Pásztor Irén, Szücs Erzs, Bernstein Olga és Weber Rózsi. b) Haydin. Menuett. Két zongorán négy kézre: Mandel Ilona és Patzkó Sárika.

4. „Ahogyan volt 1848. márciusán”. Színjáték. Irta: Sz. K. Előadják: Moskovits Böske Beresényiné, Eszenyi Margit és Pályi Ilona nagyobb leányai, Csapó Lenke és Márkus Margit kisebb leányai, Fekete Julia jogász fia, Bock Erzsébet német barátnő, Keztyüs Piroka szobaleány.

5. Abt. „Jöjj szép tavasz”. Éneklék Patzkó Aladárné intézeti tanárnő zongorakiséréte mellett: Halász Kata, Moskovits Böske, László Vilma, Rónai Erzs, Sas Aranka, Debreceni Mária és Kiss Iona.

6. „Petőfi.” Szaboleska és Endrőditől. Szavalják: Barta Anna, Perlesz Emma, Markovits Margit és Szanditz Anna.

7. „Él a magyar.” Éneklék az iskola énekkara.

8. Rákosi „Imá”-ja, mondja Végh Irén IV. o. t.

9. Szózat.
Belépési jegy: Ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér.

A nagyváradi újvárosi közs. polgári

leányiskola március 15-én délelőtt 10 órakor az iskola helyiségében hazafias ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő:

1. Himnusz. Éneklék az énekkar.
2. Ünnepi beszéd. Tartja Sulyok Ilona.
3. a) „Ocska, rongyos zászló”, b) „Szabadság, dicsőség”. Beleznyától. Éneklék az énekkar.
4. Kossuth sirja. Pósa Lajostól. Szavalja: Fleischer Anna.
5. Magyar ábránd. Mihálytól. Zongorán előadja: Kurtág Rózsi.
6. Jó Petőfi. Lévy Józseftől. Szavalja: Hoffman Margit.
7. Magyar ábránd. Blochtól. Hegedűn előadja: Gerő Rózsi.
8. Kossuthról. Szavalat, énekkar-, zongora- és hegedű kísérettel. Szavalja: Lőrincz Blanka. Hegedűn kísérik: Benedek Magda, Fényes Anna, Gerő Rózsi és Fehér Dóra.
9. Kuruc-dalok. Éneklék: Wittenberger Erzsike.
10. Gábor Áron. Beleznyától. Éneklék az énekkar.
11. Szózat. Éneklék az összes növendékek.

Szerelmi dráma.

Beállt cselédnek, hogy 6 kor. előleghez juthasson.

*

Tegnap reggel kettős szerelmi öngyilkosság történt Nagy-Váradon az Arany-Sas szállodában. Szegény, egyszerű emberek, letűnésük nem csap nagyobb zajt, apró életviszonyaik, összeköttetésük az emberekkel, az étellel halkan megszűnik s már másnap senki sem gondol rájuk.

Ennek a szerenesetlen két teremtésnek is meglehetősen szürke a tragédiája. Ők maguk sem érdekesek, csak szomorúak s az ő számukra bizonyára roppant súlyos, nehéz és megdöbbető az a dráma, amelyet maguk idéztek elő. De ránk, a nagy publikumra nézve inkább az bir némi jelentőséggel, hogy hogyan szakadnak ki az életviszonyok közül, mit hagytak hátra s kik azok, akiket megmozgat, akiket érdekel az ő ügyük.

Tompa Béla cselédje

volt Wakker Erzsébet. Sima haju, ragyogó fekete szemű leány, valamelyik csöndes faluból jött be a városba.

Nem volt állása már pár nap óta. Tompa Béla megfogadta s vasárnap reggel már helybe is állt. Szorgalmasan dolgozott, jókedvű volt, szerették a háznál s hétfőn délután egy kéressel állott elő Erzsók:

— Kérnék szépen 6 korona előleget. A nénemnek akarok venni egy keszkenőt. Bejött a falumból.

— Meg aztán tessék engem elengedni ma esti 9 óráig. Vele szeretnék beszélgetni hazai dolgokról. Kilenekor pontosan itthon leszek.

Elengedték. Hat koronát is kapott. Olyan jóra való leánynak látszott.

De este csak nem jött haza Erzsók. Elmult már 10 óra is, 11 is, még nem volt otthon.

— Na ez szépen felültetett bennünket, konstátálta Tompa Béla s már tudta, hogy a 6 koronára is keresztet vethet.

Mire kellett a pénz?

Kedden reggel aztán már a rendőrségről értesítették Tompaékat, hogy cselédjüket az Arany Sas szállodából átlőtt mellel szállították be a mentők a biharmegyei kórházba.

A leány ugyanis szerelmes volt. Szé-

Istennek, szép és mégis olcsó irodalmi termékeink vannak már s napról-napra szaporodik a tisztos olvasmányok és hírlapok tárháza. Hogy többet ne említsek, itt vannak a Szent István-Társulat úgy a művelt közönség, mint az egyszerű, tanulni, szórakozni vágyó falusi nép szellemi táplálékát, teljesen kielégítő művei, ifjúsági iratai, népiratkái, klasszikus színvonalon álló folyóiratai, vagy a Népszövegség alig pár fillérbe kerülő, de annál értékesebb kiadványai. Van jól szerkesztett napi- és heti lapjaink, melyek megismertetése, terjesztése szintén népnevelői hivatásunkhoz tartozik. De kötelességük azoknak a tanítóknak, akiknek megadta az Isten a tollforgatás tehetségét is s akik oly közel állanak a nép szívéhez, ismerik minden buját-baját és örömet, hogy a nép kezébe adandó olvasmányok sorozatát maguk is gazdagítsák s aktív módon is szolgálják a tisztos irodalmat. Fegyver ellen csak fegyverrel lehet küzdeni. Ellenségeink kitapasztalt fegyvere biztos kezekben lesz a magyar keresztény tanítóság kezében is.

Tudjuk azt nagyon jól, hogy elveket és eszméket terjeszteni a betűvel lehet leghatásosabban. Tudták ezt már az apostolok is, miről szent Pál levelei tesznek tanúbizonyságot s ha ma élne ez az apostol, egy nagy püspök állítása szerint az újságírói pályára lépne, mert ezt tartaná a legcélszerűbb eszköznek a szent tanok terjesztésére. Bár akadna ma is minél több szent Pál szellemében dolgozó keresztény ember és venné kezébe ezt az eszközt, mely az igazak kezében áldást terem, az eltévely-

ettek kezében pedig átkot, romlást terjeszt. Sok szent Pál kellene nekünk, akiknek kezében olykor-olykor korbácsosá változnék a toll s kikergetnék az árusokat, a kufárokat a sajtó szent templomából...

Igaz lelkesedéssel, jóleső elfogultsággal nézhetjük azt az akciót, mely ma ország-szerete megindult, hogy a keresztény, az egészséges irodalmat fölélessze, szuverén magaslataira helyezze. Sikerülni is foz ez az akció, mert siker kell hogy koronázzon minden nemes törekvést, mely az örök igazságért küzd igaz és tisztos fegyverekkel. És ebből az akcióból nekünk, keresztény tanítóknak orozlánrészt kell kivennünk, hogy majd a siker áldásaiban is részesüljünk. Ott kell lennünk mindenütt tollunkkal, tettünkkel, fáradozásunkkal, szívünk, lelkünk melegével, lelkesedésével, ahol csak sejtelmünk is dik-tálja, hogy szolgálatot tehetünk a keresztény sajtó, a becsületes irodalom terjedésének, előrehaladásának. Tüzzel-vassal pusztítsuk ki irodalmunk mezejéről, Mária virágos kertjéből a bogáncskorókat, hogy illatos virágok, bájos muskátlik tenyészhessenek, pompázhassanak helyettük. Nekünk, keresztény tanítóknak esatlósáivá, kitartó fegyverviselőivé kell szegődnünk a nemes célnak, hogy minél előbb eljőjön a magyar sajtó boldog husvétja, allelujája és boldog öntudattal szemlélhessük az erkölcstelen sajtó kapitulációjának diadal-ünnepét, a felemelő győzelmi mámort, mert a mi önzetlen lelkesedésünk, becsületes törekvésünk is hősiessen és diadaljal hareolt ebben a győzelmes keresztés háboruban.

retett egy embert, akit Győrfi Károlynak hívnak és cipész. A cipész is szerette a leányt, de a városi fiu kényes szülei nem akartak beleegyezni, hogy egy falusi libát vegyen feleségül.

— Meg ne lássunk még együtt sem ve!

Nem is látták. Éjjelre kibérelték az 1. számú szobát s úgy jelentették be magukat, mint testvérek.

Reggel 8 órakor keltek fel, szépen felöltöztek, felhúzták a ragyogóra puccolt cipőt, s akkor megdöntötték a dolgot.

Nem mentek el. A legény egy rossz revolvert vett elő, amelyet a leány vásárolt a 6 koronán. De ebből nem jutott csak 2 golyóra. Gondolták, ez elég lesz.

Magukra zárták az ajtót. Két lövés rázta meg a szálló régi falait. A legény mellébe röpítette a leánynak az egyik golyót s a másikat a magáéba. Felfeszítették az ajtót, telefonáltak a mentőkért. A rendőrségről Bodó László sietett a helyszínére, magához vette azt a két levelet, amelyet az öngyilkosok hátrahagytak. Azt írják, hogy másként nem tudtak egymásé lenni.

Veszélyes sebeikkel a kórházban fekszenek. Értesítették a szülőket, akik kéztördelve állanak a fiatalok véres drámája mellett. Életben maradásukhoz nincs remény.

..HIREK..

Tájékoztató.

Március 14. A Katholikus Kőr ötödik köznevelési estélye

Március 16. D. e. 11 órakor Katholikus Kőr közgyűlése.

Márc. 16. Népszövetség ünnepélye a főgimnázium dísztermében d. u. 5 órakor.

Márc. 17. Közgazdasági Bank r. t. felszámolásban, közgyűlése d. u. 3 órakor.

Április 20. A Katholikus Kőr záróünnepélye

* A Népszövetség márciusi ünnepélye. A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete vasárnap, március 16-án a főgimnázium dísztermében ünnepélyt rendez. Ennek az ünnepélynek kiváló érdekességet kölcsönöz az a körülmény, hogy két jeles fővárosi szónok fog felszólalni és pedig Beniczky Ödön, a Magyar Kurir főszerkesztője és Török Mihály hírlapíró. A részletes műsort legközelebb közöljük.

* A jogászfisúság március 15-iki ünnepélye. Az újjászületés ragyogó ünnepét, 1848 március 15-ikét, a márciusi ifjak emlékéért, méltó fényvel és lelkesedéssel fogja megünnepelni ősi hagyományaihoz híven a nagyvárad kir. kath. jogakadémia ifjusága. Az ünnepély március 15-én, este 6 órakor lesz a jogakadémia dísztermében. A fényesnek ígérkező ünnepélyre, amelynek részletes műsorát legközelebb közölni fogjuk, a jogászfisúság ezuton hívja meg Nagyvárad közönségét.

* A régészegylet kérelme. A nagyvárad kir. kath. régészeti és történelmi egyesület a múlt évben ásatásokat rendezett a nagyvárad várban. A tél folyamán az ásatások helyén a föld besüppedt s a vízvezeték cső megrepedt. Természetesen rengeteg víz folyt el. A katonai pa-

rancsnokság követelte a régészeti egyesülettől a vízvezeték helyreállítását és az elfolyt 5000 köbméter víz árának megtérítését. A régészegylet a vízvezeték helyreállítását, most pedig kéri Nagyvárad városától, hogy az elfolyt víz értékét engedje el. Az egyesület szerény viszonyok között működik s teljesít kulturális feladatokat s nem rendelkezik olyan anyagiak felett, hogy a véletlen által okozott kárt megtérítse. Reméljük, hogy Nagyvárad városa méltányos lesz az egyesülettel szemben s nem követeli az elfolyt víz értékét.

* Ábrányi Kornél halála. Ábrányi Kornél író, nyugalmazott miniszteri tanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda volt főnöke meghalt. Az elhunyt jeles író és publicista az utóbbi időben előrehaladott ütőerlemeszesedésben szenvedett s az utolsó napokban olyan kínos fájdalmak gyötörték, hogy a halál valószínűleg megváltás volt részére. Felesége és fia állandóan a nagy beteg ágya mellett virrasztottak. Vasárnap éjjel rendkívül érzékeny bucsut vett a beteg hozzátartozóitól s utána eszméletét veszítette, a mig keddre virradóra a halál megváltotta szenvedéseitől. Temetése szerdán délután fél négy órakor lesz a Kerepesi-uti temető halottas-házából.

* Halálozás. Özv. Mihutz Péterné, szül. Bozontay Erzsébet, néhai Mihutz Péter volt nagyvárad kir. kath. lelkész özvegye, élete 76. évében Tötös biharmegyei községben elhunyt. Temetése ma, szerdán, március 12-én délután 2 órakor lesz Tötös községben.

* Ki lesz az árvaszéki ülnök? A dr. Hegyesi Pál halálával megüresedett árvaszéki ülnöki állásra tegnap járt le a pályázat. A vármegyei tisztikarból többen pályáztak az ülnöki helyre, melyet az e hóban tartandó megyegyűlésen töltenek be választás útján. A pályázók közül Kránczly Kálmán tb. árvaszéki ülnök fogja elnyerni az állást, melyet különben most is ő lát el helyettesítés útján.

* Nagyvárad kir. kinevezések. A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja a következő kinevezéseket: az igazságügyminiszter Ottrubay Dezső nagyvárad kir. bírói jegyzőt a borosjenői, Fábry Albert nagyvárad kir. jegyzőt a nagyvárad kir. bírói jegyzőhöz albirókká, Farkas István nagyvárad kir. ítéltáblai jegyzőt a nagyvárad kir. ügyész-séghez alügyész-szé nevezte ki.

* Brutális háziur. Már ez a második, akiről írunk. Rosenfeld László többszörös háztulajdonos, kereskedő és koresmáros egy személyben, elkövette azt az embertelenséget, hogy egy tüdőbeteg lakója feje alól kirántotta a párnát, lehúzta róla a paplant, mert nem tudta kifizetni házbéreltét. Ezenkívül leszede az ablakokat, az ajtót és levette a kályhaesövet, hogy ne tudjon fűteni. A beteg nő felment a rendőrségre és elpanaszolta az esetet. Kemény L. Ignác gondoskodott számára ideiglenes szállásról, a háztulajdonost pedig utasította, hogy a polgári bíróság utján keresse pénzét. És ezt meg is fogja kapni a kapzsi ember. A betegnek most jön haza Amerikából fiutestvére és az pár nap múlva kifizet mindent. Már addig nem tudott várni?

* Véres nászrakoma. Fenyéres községében tegnap tartotta meg lakodalmát Márk György. Az esküvőre hivatalos volt Márk Anyiszé is, aki a nászrakoma elkészítésén segédkezett. Az esküvő után megjelent a lakodalmas háznál a leány régi udvarlója, Tankó Pál, aki összeveszett a leánnyal. Veszekedés közben annyira elragad-

tatta magát a legény, hogy a leányt kidobta a lakodalmas házból. Ezzel nem elégezte meg a brutális ember, hanem utána ment és egy furkós bottal úgy verte fejbe a szerencsétlen leányt, hogy annak az agyveleje kilátszott. Súlyos sérülésével beszállították a belényesi kórházba, a leányt pedig letartóztatták.

* Különvonatok a nagyvásárra. Március hó 17-én lesz Nagyváradon az országos vásár. Ez alkalomra, hogy a forgalom akadály nélkül lebonyolítható legyen, márc. hó 17-én, hétfőn, Komádiból és a közbeeső községekből Nagyváradra, valamint Nagyvárad és Szombatság állomások között vásári vonatok közlekednek a következő menetrend szerint:

Komádiból indul reggel 4 óra 50 perckor. Nagytópusztáról ind. reggel 5 ó. 01 p., Körösszakálról ind. reggel 5 ó. 22 p., Körösszegről ind. reggel 5 ó. 32 p., Körösszegegről ind. reggel 5 ó. 43 p., Vizesgyánról ind. reggel 5 ó. 49 p., Körösgyeresről ind. reggel 6 ó. 05 p., Ujpalotáról ind. reggel 6 ó. 18 p., Biharszentandrásról ind. reggel 6 ó. 25 p., Óssipusztáról ind. reggel 6 ó. 35 p., Nagyváradra érkezik reggel 6 ó. 52 p.-kor.

Nagyváradról indul délután 3 ó. 18 p. Váradvelencére érkezik 3 ó. 27 p., ind. 3 ó. 29 p. Rontóra érkezik 3 ó. 42 p., ind. 3 ó. 43 p. Féliskzfürdő érkezik 3 ó. 51 p., ind. 3 ó. 52 p. Kardóra érkezik 4 ó. 07 p., ind. 4 ó. 08 p. Nyárlóra érkezik 4 ó. 33 p., ind. 4 ó. 34 p. Magyargyepesre érkezik 4 ó. 46 p., ind. 4 ó. 47 p. Tasádfőre érkezik 5 ó. 03 p., ind. 5 ó. 04 p. Drágcsékére érkezik 5 ó. 16 p., ind. 5 ó. 18 p. Dusafalvára érkezik 5 ó. 49 p., ind. 5 ó. 36 p. Szombatságventerrogóra érkezik este 6 ó. 12 perckor.

* Sajtóhibák. Ha anyások és sajtóhibák nem volnának, kipusztulnának a rossz viccek ebből a világból. Kikre csinálnánk rossz vicceket, ha nem az anyásokra és honnan teremnének a bosszantó és akaratlan megtréfálások, ha nem a szedőszekrény tetején? A kis ölbombotuk közt ott szokott leskelődni ravasz ábrázattal, kaján mosollyal egy kicsi ördög, a Sajtóhiba s akkor követi el csinyjeit, mikor senki sem várja s a legnagyobb elképedés következik utána. Így esett meg, hogy egy hazafias vezércikk címűl azt írta a szerzője: »Korhadt fakeszesetek»: s másnap majd hanyatt vágódott rémületében, mert a lelkes, hatásos cikk élén ez a cím ékeskedett: »Korhadt fakeszesetek». Tegnap megint kedveskedett ilyen meglepéssel a szedőszekrény. Székely István udvari tanácsosnak, az európai hírű tudós egyetemi tanárnak legújabb könyvéről emlékeztünk meg pár sorral s a szerző neve után következett az állása: egyetemi ny. r. tanár, ami köztudomás szerint annyit jelent, hogy egyetemi nyilvános rendes tanár. A szedésben valahogy kibővült a ny. is, meg a r. is, de nem a maga rendes értelmére, hanem — sajtóhibáivá. Így lett az egyetemi ny. r. tanárból — nyugalmazott rajztanár, aki az apokrifokról írt klasszikus latin munkát. A kellemetlen megtréfálásért felelősségre akartunk vonni a Sajtóhiba kis manóját, de olyan kajánul nevetett ránk, hogy minden bosszuságunk mellett is nevetni kellett magunknak is. Mert hogy a kezdetével végezzük: felér egy rossz anyós-viccel az a torz gondolat, hogy az egyetem hittudományi karának — és a várad kir. egyházmegyének — egyik legnagyobb büszkeségét egy apró sajtóhiba máról holnapra nyugdíjba küldi — mint rajztanárt.

* Hol lesznek a hegyi iskolák? Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a nagyvárad kir. szőlőhegyen. A városnak a hegyen nincs terület, amelyeket az iskola céljaira felhasználhatna s így területeket kell vásárolni. Erre vonatkozólag a következő hirdetményt

bocsátotta ki a város: Nagy-Várad város közönsége a nagyvárad hegyen, még pedig a Felső Körös tétőn, a Nagysötétágon, a Kissötét ági-ut közelében a Törkőmérő dűlőben és a Hering dűlőben elemi iskolák elhelyezése céljából megvételre megfelelő 1—2 katasztrális holdnyi földet keres. A területnek beépítésre alkalmasnak lehetőleg a törvényhatósági közutak mellett fekvőnek s vizszolgáltatónak kell lenni. Felhívom tehát mindazon szőlőbirtokosokat, a kik a fent nevezett helyeken levő földterületeiket eladni szándékoznak, a telekkönyvi számot, a terület nagyságát s a vétel árat feltüntetve ajánlataikat folyó évi március hó 20. napjáig hozzám benyújtani sziveskedjenek. Nagy-Várad, 1913. március hó 5. Bordé Ferenc, főjegyző.

* **A Körösbe ugrott.** Az öngyilkosjelöltek hálása lehetnek a Körös iránt. Rövid idő alatt négy esetben nem sikerült öngyilkosságuk, olyan kicsi volt a víz. Tegnap délután 5 órakor Gonda Jánosné ugrott a Körösbe a garasos hidról. Előbb azonban mérget ivott. A víz nem vitte el, kimentették s most egy ingyenfürdő hideg emlékével fekszik a kórházi ágyon. Mert a mérgezés sokkal komolyabb bajokat okozott. Jha! azzal nem lehet tréfálni. Gendánának szép virágüzlete van a Sas-passagében. Összeveszett az urával, azért akart meghalni. Állapota nem életveszélyes.

* **Egy községi főbíró ünneplése.** Szép ünnepély folyt le tegnapelőtt Hosszupályi községben. Fazekas András községi főbíró ünnepelték abból az alkalomból, hogy 15 éve vezeti a község ügyeit, mint főbíró. Részt vett az ünnepségen a községi képviselőtestület, a lakosság, felekezeti csoportosulva, lelkészeik vezetése alatt. Kampel József r. kath. lelkész, Hubik György gör. kath., Csighy Andor ev. ref. lelkész híveik nevében, Krausz Hermann pedig az izr. lakosság nevében köszöntötték az ünnepeket s mondtak köszönetet a lakosság érdekében kifejtett buzgó működéséért. Ezután Szabó Béla róm. katolikus kántor tanítványai szebbnél-szebb verseket szavaltak s dalokat adtak elő. A jubiléus főbíró meghatottan mondott köszönetet az iránta megnyilatkozott tisztelet és szeretetért. Az ünnepély pompásan sikerült bankettel ért véget.

* **Győry nővérek** kitűnően szervezett tambura és énekkara szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámú publikumnak, amely esténként a Korona-kávéházat keresi fel. A 10 tagból álló tambura és énekkar Mészáros és Szabó karmesterek kitűnő vezetése alatt áll. Műsoruk elsőrangú számokból van összeválogatva, mindég változatos, szigorúan családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a Korona kávéházba, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár rá. A kávéház jó hírneve, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi pompás zenekar egyaránt biztosítja a Korona kávéház számára azt a nagy népszerűséget amelylyel most bír. A közönség szíves pártfogását, kéri továbbra is a Győry-nővérek.

* **Csodaszép csemegeszőlő!** Legnemesebb hazai és tiroli fajalmák! — Naponta friss Carfiol. Idei máltai burgonya. Fajnarancsok! Kitűnő fehér és piros hegyiborok, a legolcsóbb árban. MERTZ NÁNDOR csemegeszőlőben, Körös-utca. Telefon 448 sz.

* **Hölgyek** szíves figyelmébe ajánlom női-kalap különlegességi üzleteme. Bécsben és Budapesten a legelső szalonokban működtem. Mély tisztelettel Braun Margit Rimnóczy-u. 1.

* **El ne felejtse,** hogy **husvéti lo-csolókat**, játék-tárgyakat, utazó-táskákat, ridikü-
lőket, ajándék-tárgyakat nagyon olcsón vásárolhat a Párizsi Bazárban, Sas alatt.

* **Első budapesti simfonikus női zenekar,** mely kitűnő képzettségük által ugyzenében, mint énekben rendkívül kellemes szórakozást nyújtanak a n. é. közönségnek, a Színház kávéházban ma kezdik meg rövid ideig tartó vendégszereplésüket. Műsoruk legújabb opera- és operett számokból van összeállítva, a műsor szigorúan szolid, úgy hogy családoknak is kellemes szórakozást fog nyújtani. Kitűnő kávéházi italok és ételekről, valamint pontos és figyelmes kiszolgálás, mérsékelt árakról — Perl Frigyes vezetése mellett a legnagyobb gond fordítatik. Számos látogatásért esedezik Gerő Robert, karmester

* **Felhívom** a nagyérdemű hölgyközönség b. figyelmét az újonnan érkezett tavaszi divatfrizurákhoz szükséges hajpótlékokra. Végzek alkalmi fésülést, ondulatiót, hajmosást, lemoshatatlan hajfestést stb. Készíték mindennemű hajmunkát, transzformatiót, illetve parókat is — természetű művészies kivitelben — polgári árak mellett. Kiváló tisztelettel Schmidt hölgyfodrász. Telefon 11—98. Rákóczi-ut 5. szám.

* **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkertések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

* **Borkimérés.** Arany János-utca 1. és Teleki-utca 40. szám alatti sarok házban tisztán kezelt asztali borok Rizling, Muskotály, veres. ó és ujbórc kicsinyben és nagyban árusítatik, Özv. Szász Józsefné kimérő.

* **Női** finom párti fél cipők 4 koronától kezdve, női cherrau, vagy boksz félelípő 6 korona, férfi cherrau, vagy boksz cipő 8 korona. Kalapok, sapkák, fehérneműek, uri divatcikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Feketénél, Bémer-téren. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3. szám alá helyezem át.

* Kossuth-utca 2. sz. házban **egy emeleti kétszobás lakás** me lékhelyiségekkel f. évi május 1 re kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **TUZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszent házhoz szállít Weisberger és Társa. Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

* **Egy igazán életrevaló és kézagpótló** intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: **Donát Károly**, ki lakásán, Szabadság-utca 5. szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

Valódi **Amerikai** és **Chas-sala** cipők, legjobb **Bor-olino** és **Pichler** kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szerda: Bella (bemutató.)
Csütörtök d. u.: Nagyapó (ifjúsági előadás); este: Bella.
Péntek: Bella.
Szombat: Bánkban (diszeldadás.)
Vasárnap d. u.: Ezred apja.
este: Cigányprimás (bemutató kisbérletszűnet.)

R. Réthy Laura bucsúja. A páholyokat s itt-ott a földszintet kivéve, elég szép számú közönség előtt vett bucsút Rudnyánszkyne Réthy Laura a nagyvárad publikumtól. Az országsszerte ünnepeelt primadonna, régi jó operettek elsőrangú szerepeinek diadalra juttatója Nagyváradon is a közönség lelkes tapsai közt lépett föl utóljára; bizony az volt a meggyőződés, hogy a bucsúzó művésznő helyett inkább sokkal fiatalabb és kevesebb hanggal dicsekvő primadonnák mehetnének nyugalomba. R. Réthy Laura most is zajos tapsokat provokált énekével és játékaival egyaránt. — Az előadás is általában tetszett.

Bella. A modern írók gárdájának egyik legszámottevőbbjét szólaltatja meg ma szerdán a Szigligeti-színház a maga színpadán: Szomory Dezsőt, akinek Bella című vigjátékát mutatják be ez estén, a vigjáték-személyzet jelesei. Szomory Dezső nemcsak nagy témaszeretettel, hanem sok invenció és eredeti meglátással írta meg ezt a reális színekben buján esillogó színpadi alkotását, amely Budapesten értékes sikert aratott. Nálunk a pompás címszerepet Szentgyörgyi Mártha játsza, a többi főszerepet pedig Angyal Ilka, Sik, Tóth és Tompa játsszák. Az előadást Erdélyi Miklós színigazgató rendezi.

Március 15. Szombaton, a március 15-iki hazafias ünnepély alkalmából, diszeldadás keretében Bánkban kerül színre.

Cigányprimás. A Király Színház egyik idej legnagyobb slágere, amely való-sággal lázba ejti a fővárosi közönséget, Nagyváradon először kerül színre, ahol máris eddig ritkán tapasztalt érdeklődés nyilvánul a premiere iránt. Az igazgatóság is rendkívül sulyt helyez a magyar szerzőnek Bécsben száztötven előadást megért igazán nagyszerű operettjének betanítására és kiállítására. A Cigányprimás-ban az egyik slágerszám a má-sikat követi és a magyar stílusú operettben táncok, kettősök pompás kórusok teszik elevenné mozgékonyvá a darabot. Külön érdekessége nálunk a Cigányprimás előadásainak, hogy kettős szereposztásban kerül majd színre, amennyiben a címszerepet Leövey Leó és Sik Rezső felváltva játsszák.

IRODALOM

A Katholikus Hitterjesztés Lapjai márciusi füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: Salamon-szigetek. — Kath. misszió Dél-Afrikában. — Egyet-mást Riu-Kiu szigetek misszióiból. Alaszka nyáron. — Missziói tudósítások: Balkán. A keleti kath. missziók jövője. — Kina: Belpoklosok le-mészárolása. A tokiói pápai jezsuita főiskola új otthona. — Missziói mozgalmak hazánkban és külföldön. Képek. Transvaal: Johannes-

burg látképe. — Transvaal: Kaffer kocsi bur-
utasokkal. — Transvaal: Kórház Johannes-
burgban. — Transvaal: Tőzsdepalota Johan-
nesburgban. — Alaszka: Eszkimó fiú. —
Alaszka: Kath. templom Mary's Iglooban. —
Alaszka: Eszkimó család. — Alaszka: Jég-
árak öble.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

A héber Caruso hangversenye.

Nem mi neveztük el Tkatsch Izraelt héber Carusónak, hanem a hitsorsosai s ha ezzel csak azt akarták jelezni, hogy szép hangja van, akkor jó, de ha komolyan össze akarnák hasonlítani a világhírű olasz énekessel, akkor a hasonlat nagyon is sántitana. Meg is jegyezte egy ur mellettünk:

— Ha ez a héber Caruso, milyen lehet a héber Medgyaszay?

Komolyan szólva, a rombaah-utcai fő-kántornak határozottan szép, csengő, erős hangja van, de nagyon egyoldalú kiképzéssel. Vannak széles mellhangjai és bámulatosan képzett falzettje, amellyel többnyire igen magasan, messze túl a tenor hang és a jó izlés határain, cifra fioriturákat énekel. Nem tudjuk, hogy a zsidó egyházi zene megengedi-e az ilyen nőimitatori elkalandozásokat, mikor azonban a világi dalokba szövi azokat bele, a jó izlés teljes hiányáról és a világi zene szellemében való járatlanságról tesz tanúságot. Betetőzte az egészet a végül énekelte magyar dalokkal, amelyekbe női hangon egészen nevetséges futamokat szőtt bele. Még legjobban tetszett a héber énekszámokon kívül — amelyekhez nem nagyon értünk — a Tosca áriája, de kár, hogy hiányzik nála az értelmes, kifejező deklamáció és a fortékban a tiszta intonálás. Hangja különben nem kitartó és sokszor fátyolos. Szóval szép hangja van, de nem hangverseny-énekes.

Az énekszámok közt Stroke Henrik, egy szép készültégű, de még kiforratlan zongorista játszott. A hangversenyt Vidor Manó rendezte. —ő.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA:

Munkatársainkat kérjük, hogy a husvéti számba szánt dolgait még e hét folyamán küldjék be lapunk szerkesztőségének.

Félhold. Helyben. Látogasson meg bennünket a szerkesztőségben. — Nem közöljük az efféle primitív, szűk látókörű értekezéseket.

Keresztapa. Már elkésett. Tompa Béla valóban katolikusnak kereszteltette kis fiát. A gyerek keresztapja a Tompa sógora lett. Üdvözlését átadjuk.

Szinésznő. Nagyon rosszak ma a viszonyok. Mi azt tanácsoljuk, hogy ne menjen színpadra. Egy ilyen karhölgy egy évig nem kap fizetést.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

§ **Elitették a szerelmes legényeket.** A Tiszántúl tegnapi számában megemlékeztünk már Orgován Gyula cigánylegény és Portörő János eszmadia szomorú esetéről, akik mindketten egy szép cigányleányt szerettek és a nagy szerelemnek véres revolverezések lettek a következményei. — Mindketten a vádlottak padjára kerültek és tegnap délben mondta ki fölöttük az ítéletet a nagyváradi esküdtbíróóság. A bíróság az esküdtek verdiktje alapján Orgován Gyulát és Portörő Jánost másfélévre ítélte el.

TÁVIRATOK

Az ellenzék tovább harcol. Budapest, márc. 11.

Az ellenzék értekezlete ma délután fél 3 óráig tartott. Az értekezletről hivatalos kommunikét adtak ki. E kommunikében kijelentik, hogy az ellenzék elhatározta, miszerint a kormány választójogi javaslata és más javaslatai ellen még akkor is harcolni fog teljes erővel, ha azok már törvénynyé váltak volna. Az ellenzék nem járul hozzá a rendes parlamenti élet visszaállításához addig, míg a választójog kiterjesztése az ellenzék javaslatának megfelelően nem fog bekövetkezni. Ebben a dologban egyesülni fog nemcsak minden függetlenségével, de a szociáldemokratákkal is. A házszabály revízió egyszerűen parlamenti lehetetlenség, amelylyel szemben szintén teljes erővel fog küzdeni. Holnap új értekezletet tartanak, melyen a továbbiakat fogják megtárgyalni. E határozat szerint a csütörtöki ülésen teljes számmal fog megjelenni az ellenzék. A csütörtöki ülés botrányosnak ígérkezik, mert az ellenzék újra megkezdi a harcot és egyáltalán nem hajlandó tárgyalni sem Lukácssal sem Tiszával.

Meg van a leszerelés.

Bécs, márc. 11.

(Saját tudósítónktól.) Ugy látszik, hogy a régen hangoztatott leszerelés végre meg is lesz. A Fremdenblatt holnapi száma fogja közölni, hogy az összes defenzív intézkedéseket megteszik úgy a monarchiában, mint Oroszországban. A galíciai határon normális létszámra szállítják le az ezredeket s nálunk is, meg az oroszoknál is elbocsátják a tartalékosokat.

Nemzetiségi merénylet.

Déva, márc. 11.

A felkenyéri iskolában ma robbanás történt, minek következtében az épület teljesen használhatatlanná vált. Szerencsére az iskolában nem voltak gyermekek. A vizsgálat megállapította, hogy nemzetiségi izgatók dinamittal akarták az iskolát felrobbantani.

Vay Ádám gróf temetése.

Budapest, márc. 11.

Vay Ádám grófot az orvosi tudomány nem tudta az élet számára megtartani. A végzetes revolvergolyó tegnap délben egy és két óra között megölte a grófit. A tragikus végű főúr holttestét a Herzel-szanatóriumból a Hegedüs Sándor-utca 9. szám alatti ősi Vay-palotába szállították s itt az első emeleti nagyteremben ravatalozták fel. — A halottat szerdán délután három órakor bucsuztatja el Haypál Benő református lelkész. Aztán Vajára szállítják a halott grófit, hogy ott az ősi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Áprilisi buza (1913.)	— —	11.43
Októberi buza	— —	12.15
Áprilisi rozsz (1913)	— —	9.51
Októberi rozsz	— —	9.57
Májusi tengeri (1913)	— —	7.41
Juliusi tengeri	— —	7.66
Áprilisi zab (1913)	— —	9.69
Októberi zab	— —	8.56

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	819.25
Osztrák hitelrészvény	—	628.—
4%-os koronajáradék	—	83.15
Osztr. magy. államv.	—	702.—
Jelzálogbank	—	430.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	516.50
Hazai bank	—	280.—
Magyar bank	—	561.50
Keresk. bank	—	3585.—
Rimamurányi	—	715.50
Salgótarjáni kőszén	—	749.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	10.67—
Közuti vasut	—	649.50
Városi villamos	—	367.—
Adria	—	540.50
Atlantika	—	343.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamos világítási és erőátviteli házteléfono csengő berendezéseket. Motor és dinamó tekercselések és szakszerű javítások. Izléses kivitelű osillárokat rajz szerint készít és átalakít. Éjjeli ügyeletes szolgálat.

Telefonszám 1192.

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rossz szab vagy nem pontos, szóval bármikből. Keresse fel DARABONT GY. és TARSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szokás, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről rajt készíték. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és diszmű bútortasztalos
Sánc-utca a kala gyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Árverésen vett áruk eladása

megkezdődött
Rákóczi-ut 14. lebontott
APOLLÓ-ÉPÜLET MELLETT.

Női kötött harisnyák 30 fill., férfi fegyház kötésű zokni 26 fill., gyermek patent harisnyák 24 fill., **1000 tuczat zsebkendő** drbja 6 fillértől 3-50-ig, női és férfi fehérneműek igen olcsón s még igen sok áruk kaphatók.

Meghívó.

Az Első Nagyváradi Mészhomokkő Téglagyár Részvénytársaság folyó évi márcz. hó 17-én d. u. fél 4 órakor

rendkívüli közgyűlést

tart a Közgazdasági Bank Rimanóczy-utca 13. sz. alatt levő helyiségében.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság lemondásának elfogadása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.

Az igazgatóság.

A t. részvényesek felkéretnek részvényeiket az összes szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőző harmadik nap déli 12 óráig a Közgazdasági Bank helyiségében letenni, nehogy szavazati és határozati joguktól elessenek.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemű lakatos munkák, **vas-szerkezetek, vízvezetékek** javítások és **takarék-tűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése egy mint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzó stb. **Lencsés kútaink** ugy tartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindennemű gépjavítások szakszerűen és gyorsan eszközölnetnek.

Haszonbérbe adó birtok.

A nagyváradi lat. szert. Káptalan Abauj-Torna megyében a Hernád völgyében Aszaló községben fekvő 1354. c. h. mezőgazdasági birtokát, melyen 20 c. h. dohány is természetű az 1914. évi október 1-től tíz évre haszonbérbe adja. Pályázati határidő 1913. június 1. A bérleti feltételek megismerhetők a káptalani uradalom központi hivatalában, Nagyváradon Sal Ferenc-utca 4. szám alatt.

Nagyváradon, 1913. március 6.

Főtisztí hivatal.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 21. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari magmentes **closetteket** vizöblítéssel. **Angol-closett berendezést, víztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és diszbádogos munkát. Világyerő gépekkel berendezve.**

Magyarcsékei járás főszolgabírójától.
344-1913. sz.

Pályázati hirdetmény.

A szombatsági körjegyzőségben lemondás folytán megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek s felbivom mindazokat, akik ezen 1000 korona fizetés, 200 korona lakbér, 100 korona napidíj általánnyal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. tcz. 3. §-ában előirt képesítésüket s az eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám, legkésőbb folyó évi március hó 22-ig adják be.

A választás határnapjának kitűzése iránt később fogok intézkedni.

Magyarcséke, 1913. március hó 8-án.

Dr Halász Elemér
főszolgabíró.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

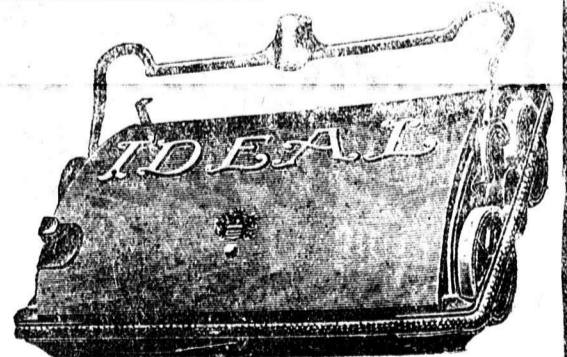
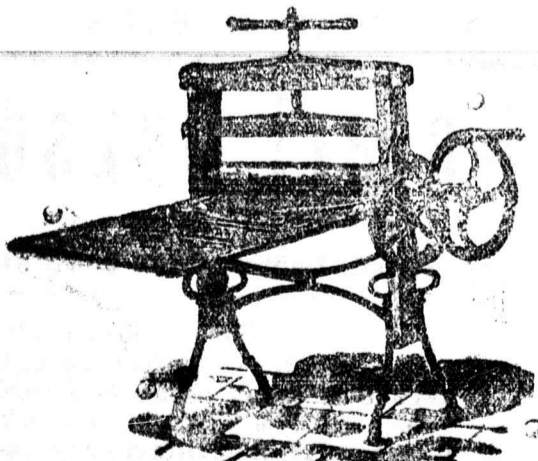
MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Ujdonságokból állandó nagy választék háztartási és konyhafelszerelések kizárólagos raktára

TARSOLY és RIZTÓ vaskereskedésében
== Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390. ==

Biharmegyei takarékpénztár.

Részvényalírási felhívás!

A Biharmegyei Takarékpénztár részvényeseinek 1913. év március hó 2-án tartott rendes évi közgyűlése elhatározta, hogy a létesített 3,200.000 koronás veszteségi tartalék miatt 4,800.000 koronáról 3,200.000 koronára leszállított részvénytőkének 4,000.000 koronára való felemelése céljából 2000 drb 400 korona névértékű bemutatóra szóló új részvény 400 korona áron kibocsátassék és hogy ezen részvények az igazgatóság által első sorban az eddigi részvényeseknek felajánlatsanak, az ezek által esetleg át nem vevendő darabok pedig az egész kibocsátást garantáló és átvenni hajlandó fővárosi pénztáraknak szabad kézből, de részvényenként nem 400 koronán alul eladathassanak.

Ezen határozat következtében a kibocsátott és már az 1913. évi osztalékra is jogosultsággal bíró 2000 drb 400 korona n. é. Biharmegyei Takarékpénztári részvényt 400 korona áron, következő feltételek mellett ezennel aláírásra kibocsátjuk:

1. Minden régi 4 darab részvénynek a takarékpénztár pénztáránál való bemutatása, a kibocsátási ár 30%-a 120 korona, továbbá a 120 koronának január 1-től a befizetés napjáig járó 6%-os kamata és darabonkénti 2-50 korona bélyegilleték befizetése ellen egy új részvény jegyezhető.

2. Az elővételi jog az előző pontban foglaltak teljesítése mellett bezárólag 1913. évi április 2-ik napjáig gyakorlandó. Ezen a napon túl a régi részvények alapján elővételi jog nem gyakorolható.

3. Az elővételi jog alapján jegyzett új részvények árának 70%-a, vagyis darabonként 280 korona és ennek január 1-től a befizetésig járó 6%-os kamata bezárólag 1913. évi augusztus 31. napjáig pénztárunknál befizetendő, midőn is a végleges részvények ki fognak adadni.

4. Azon részvényes, ki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesítene, a késedelem idejére 7%-os késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 30 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott ideiglenes elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az eként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetéseket hozzászámítva, a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalaipjait illetik.

5. A kibocsátott 2000 drb új részvény átvevőinek figyelmébe ajánlja az igazgatóság az alapszabályok 9-ik §-át és megemlíti, hogy a régi részvényeseknek ott biztosított jog 1914 december hó 31-ig való teljes fenntartása mellett bocsátja ki az új részvényeket, melyek egyéb tekintetben a régi részvényekkel egyenjogúak lesznek.

6. Az alapszabályok 9-ik §-ának szövege:

Az 1913-ik évi március hó 2-án tartott rendes közgyűlés által létesített veszteségi tartalék első sorban szolgál arra, hogy a társaság bármilyen veszteségeit fedezze és így a rendes tartalékalap csak a veszteségi tartalék kimerülése után vehető igénybe.

A társaságnak 1912-ik évi december hó 31-ről készült mérlegében a „váltókövetelések”, „folyószámlakövetelések” és egyéb elnevezés alatt szereplő vagyontételeknél az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben foglalt részletezés szerint összesen K 3,537.000 kétesnek nyilvánítván, a megfelelő összeg a veszteség tartalékába helyeztetik; azon esetben, ha az említett vagyontételek 1914. év végéig lebonyolítatlanok és a lebonyolítás többlet eredményezne, mint amennyire ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben értékeltek, vagy pedig amennyiben az említett vagyontételek 1914. év végéig le nem bonyolítottak, de az igazgatóság az 1914. évi mérleget megállapító ülésében egyhangú határozattal összegszerűleg megállapítaná, hogy 1914. év december 31-én ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett és 1913. év március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben kitüntetett értéknél magasabb értékkel bírnak és amennyiben mindkét esetben ezen többlet más veszteségek által nem absorbeáltnak, úgy ezen többlet az esetleges adó levonása után az eddig forgalomban levő 8000 drb részvényre egyenlően lesz felosztandó oly módon, hogy egy-egy részvényre jutó aránylagos rész az ezen részvényeket az 1914. évre illető osztalékkal együtt, az 1914. évi osztalékszolvány ellenében ennek esedékességével lesz kifizetendő.

Joga van a közgyűlésnek külön célokra szolgáló külön tartalékalapokat is létesíteni és ezeket a megjelölendő célokra bármikor igénybe venni.

7. A részvényesek által az 1-ső pont értelmében át nem vett részvényeket az igazgatóság szabad kézből, de nem 400 korona áron alul fogja csakis a szövetséges fővárosi pénztáraknak, a 6-ik §-ban körülírt jogok fenntartásával szabad kézből akként eladni, hogy a vételár, ennek január 1-től a befizetésig járó 6 százalékos kamata, darabonként 2 korona 50 fillér bélyegilleték 1913. augusztus 31-ig a Biharmegyei Takarékpénztár pénztárába befizetendő.

Kelt Nagy-Váradon, 1913. március hó 3-án.

A Biharmegyei Takarékpénztár igazgatósága.

MUKERTÉSZET!

Berecz József műkertésze
Nagyvárad, Vámház - u. 30.

Kitüntetve számtalan sok esetben a kertészet terén.

Ajánlja magát a kertészeti cikkek naponkénti szállítására, úgy helyben, mint vidékre: jutányos árak. Levélbeli megkeresések azonnal elintéztetnek. Kérjük e lapra hivatkozni.

Felhívás.

A Közgazdasági bank Rt. a felszámolást kimondván, felhívjuk az intézet hitelezőit a kereskedelmi törvény 202. § értelmében a követelésük érvényesítésére.

A felszámoló.

Orosilag több száz esetben ajánlva.
10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagy-Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményét

sérvkötőit,

szuszpenziómok fecskeendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, háskötők, ágytálcák, bidég,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterelem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Igen kellemes, biztos és kitűnő,
gyorsan használó szer köhögés,
hurut, meghűléstől eredő rekedt-
ségnél a FARKAS-féle

hurut-szeletke

Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: FARKAS ISTVÁN

„APOLLÓ” drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóci-ut 7/b.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Telemi-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

RUM és LIKÖR

házilag való készítéséhez legjobb essentiák kaphatók

VADÁSZ ALBERT
„A nygal” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.
Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyváradi Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legpontosabban elvégezhessem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legbiztosabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villany-szereléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

Új keztyűs és sérvkötő készítő!

Keztyűk mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. Bálí keztyűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöztetnek. Ruganyos sérvkötők 4 korona.
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Alapított 1893. Freund Benjámint Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkelt órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműeket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetni utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut
Telefon. 630.

Alapított 1895-ben.
Deo Adiuvante!

Imrek Károly
épület és műbutor asztalos N.-Várad,
Alapi-utca 10. szám.
Alapított 1895-ben.

Szántó Dezső
első
nagyvárad
REDÖNY-
GYÁRA Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Petry Arpád

órák- és műszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut 9.
Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, ország-szerint nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhetők mérték szerint,

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1.
Fiz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.
NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.
Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárt

Szt. László-tér és
Zöldfa-utca.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dűsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. Szent János-u. 39. sz. Óra és ékszer javításokat pontosan eszközöztök.
Tanuló felvétetik.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Teeki-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de kevesebbet sem.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk
lánckútát
MARKUZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u. 1. sz.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása
NAGYVÁRAD, Rákóci-ut,
Moskovits palota
Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabirodások és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb
Horvát Béni
mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Alapított 1880-ban
Schopper György

utóda veje
Rohoska Pál
Villanyerőre berendezett gépjármű, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben
1 K 30 fillérért
kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Ha a Szent János-utczába vezetni utja, keresse fel a
Szerecsen Királyt,
ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztyűt, trikót, csipkét, Himzések és szalagok, fehérneműk, rövidárúk** nagy választékban. Szives pártfogást kér
UNGERLEIDER SALAMON
Szt János-utca 4.

Kiadó.

Villamos berendezéseket, n. m. magánépületek világítási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgál, meghívásra azonnal jövök.